

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 5. Per quid Angeli sint formaliter in loco?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

ribus Angelum quando est in terra, non posse simul esse in caelo, quia finitus est. Neque dicas ex eo tantum haberi quod non possint simul esse in locis discretis valde distantibus. Nam positio quod Angelus non obstante unitate suae naturae possit simul esse in locis discretis: non est ratio cur esse nequeat in locis quantumvis distantibus. Quia ex vno loco non conseruaret seipsum in alio. Quare sublata necessitate continuitatis ubi Angelus, quae fundatur in unitate naturae, cui repugnat esse simul in locis discretis, perinde ac si Angelus non esset vnus: non est ratio cur à seipso magis ac magis absesse non possit. Quamuis enim dicatur non posse Angelum se primo constituit in alio loco, quantumvis remoto, quia non potest agere in quantumvis distantibus: tamen non erit ratio cur ibi positus non possit recedere longissime à loco in quo primo exiit, & in quo loco cum perstare supponimus: ita vt simul in terra & in caelo existat.

Respondet: Anima rationalis occupat loca discretà, in quibus omnes corporis partes, quas informat, non videntur esse continua. Respondeo, per loca discretà, intelligi à nobis distantia, siue distantia & interrupta, nulloque modo continua vel contigua, ita vt praesentia plures sint omnino interrupta, quales non habet anima in corpore, quicquid sit de partium contiguitate.

Contrarium sentiunt aliqui fundati in illo principio, quod Angelus sint tantum in loco per operationem, aut applicationem virtutis actiuae: cuius principij improbabilitas ex sequenti sectione patebit.

SECTIO V.

Per quid Angeli sint formaliter in loco?

Respondeo, Angelum esse fundamentaliter in loco per substantiam siue entitatem suam: formaliter vero per eandem, vt indistantem & inuicem praesentem spatio reali vel imaginario, in quo est: non autem per operationem, vel unionem, vel modum aliquem distinctum in re.

Prima pars patet ex Scriptura, quae asserit Angelos esse in caelo, Apoc. 12. verè scilicet & propriè, ac secundum substantiam: & daemones esse in deserto, etiam inuitos & reuocatos, Tob. 12. & includi corporibus Energeum, ab illisque eiici, Luc. 8. & 10. & moueri localiter, ac proinde seipos substantialiter deferre ab vno modo in alium, Luc. 2. v. 15. Ioan. 5. v. 4. Matth. 28. v. 2. & Iudic. 13. v. 20. vbi notanda est comparatio Angeli cum flamma, substantialiter siue dubio ascendente: *Cumque ascenderet flamma altaris in caelum, Angelus Domini pariter cum flamma ascendit.* Quae omnia & similia loca, eo magis in sensu literalis & proprio sunt accipienda, quod narratio-

nes historicas continent, & frequentissime constantissimè de Angelis id commemorat Scriptura, nec aliud quicquam habet quod ad tropum recurrere cogat. Adde quod anima rationalis secundum substantiam est in corpore quod informat: & Deus est substantialiter in toto vniuerso. Angeli autem non sunt abstractiores Deo: quare substantialiter sunt alicubi in spatio reali vel imaginario. Neque negari potest plurimos Angelos, & eorum ac animas beatas esse secundum substantiam suam in caelo Empyreo: & plurimos daemones, & eorum ac animas damnatorum, esse substantialiter & personaliter in inferno.

Falluntur vero qui putant necessarium esse, vt quod dicitur esse substantialiter in loco, constet vniuersis partibus, quod vniuersa alia ab eadem parte loci excludantur. Licet enim ad modum essendi in loco circumscriptiue, necessarium illud sit: non tamen ad modum essendi definitiue, vel ad simplicem praesentiam, quam spiritus, licet indiuisibilis substantia ac penetrabilis, non minus habent, modo secundum illam verè in spatio sint: quam corpora per formam suam diuisibilem & impenetrabilem.

Secunda pars responsi, quod Angeli sint formaliter in loco per suam substantiam vt indistantem, est Ricardi in 1. dist. 37. art. 1. quest. 1. Bonauent. in 2. dist. 2. p. 2. art. 2. quest. 1. Gabr. quest. 2. art. 2. conclus. 4. Grego. quest. 2. art. 2. Marfil. in 2. quest. 2. art. 1. conclus. 4. in correlariis affirmantium Angelos esse in loco per formam suam substantiam, seipsa scilicet existentem in illo. Et probatur, quia posita inexistentià substantiae Angelicae in spatio vero vel imaginario, & quouis alio vel ratione semper, Angelus verè & realiter est illi praesens: & hac inuicem inexistentià non posita, quicquid aliud ponatur, non est praesens. Ergo praesens formaliter per illam inuicem inexistentiã. Confirmabitur amplius hac assertio refutatione opinionum contrariarum.

Quarta prima est Ferrarientis lib. 3. contra Gent. cap. 68. & aliorum quorumdam Thomistarum, affirmantium Angelos vel constiu formaliter in loco per aliquam operationem transeuntem circa corpus, in quo velut in loco esse constituntur: vel scilicet operationem huiusmodi necessariam esse, vt Angelus dicatur esse in corpore illo tanquam in loco. Quia sicut corpora sunt in loco per contactum quantumvis: sic Angeli sunt in loco per contactum virtutis, contactus autem virtutis est operatio. In eademque sententiã videtur esse D. Thomas quest. 52. art. 1.

Sed contra primò Ratio formalis & sufficiens, per quam corpora sunt in loco, formaliter est eorum substantia, vt indistans à loco. Per quam manerent in loco eodem, quamuis Deus quantitatè auferret à corporibus. Et per quam Christus est sub-

Solutio obiectio.

47.

48.

Ricard. Bonauent. Gabr. Grego. Marfil.

Non est in loco per operationem in corpus.

50.

stantialiter sub speciebus Eucharisticis, quæ sunt aut ipsa quantitate, aut eius usu & contactu spoliatus sit. Ergo similiter ratio prima & formalis ac sufficiens, per quam Angeli sunt in loco, est ipsorum substantia, ut indistans secundum se corpore in quo est. Ergo ut sint in loco, non est necessaria operatio Angeli circa locum, siue ut ratio formalis, siue aliter. Secundo, Angeli aliquando operantur in corpore aliquo, in quo non sunt: & non operantur in corpore, in quo sunt. Ergo non constituuntur in loco formaliter per operationem circa corpus, neque illa operatio est necessaria ut sint in corpore tanquam in loco. Consequentia est evidens. Antecedens probatur: quia Angeli possunt agere in distans, sicut agendo simul in medium, movent omnes illius partes, & omnes stellas illi asixas, quamvis non sit in omnibus partibus & stellis eiusdem cœli: alioquin Angelus illi par, posset simul esse in cœlo & in terra, quod negant sancti Patres, ut supra vidimus. Item, demones additi inferno in perpetuum, non operantur perpetuo circa infernum actione aliqua transeunte, de qua loquuntur Thomistæ. Nisi quis negat perpetuo mouere ignem inferni, aut quid simile: quod ridiculum est. Animæ quoque damnatorum, quæ ibidem sunt ad patiendum, non autem ad agendum circa infernum, quam habent circa illam operationem transeuntem quamdiu in ipso sunt: similiter Angeli beati, & animæ sanctorum existentes in cœlo Empyreico, nullam habent transeuntem operationem circa ipsum. Quippe quod neque ab illis conseruatur, neque augetur, neque alteratur, neque mouetur.

51. Fictitium enim est quod refert ex Caietan. & non improbat Bannes ad quæst. 52. art. 1. Angelos habere occultam, quandam actionem in cœlo Empyreico. Nam huius actionis in se occultæ esse se ignora, ut fatetur Bannes, nullum indicium est, sed plene gratis & diuinando asseritur ad tuendam opinionem male anticipatam. Neque melius est quod addit Bannes ad eundem art. Angelos complecti virtutem cœli Empyreici, ut agat in hæc inferiora. Diuinat enim, si intelligit complecti intrinsecè, efficiendo aliquid in cœlo Empyreico, quod cum non sit motus localis (quia cœlum illud ex ordinatione diuina est immobile) debet esse qualitas aliqua. At Angeli, ex communis sententia Theologorum cum D. Thoma, non possunt efficere in corporibus nisi motum localem, & ea quæ ad huiusmodi motum pertinent, ut alibi ostendimus. A qua regula generali excipere qualitates occultas, nihil aliud est, quam euertere fundamentum propter quod de aliis negatur. Si autem intelligit complere tantum extrinsecè, coagendo cum illo in hæc inferiora, id primo gratis dicitur: & cum non mo-

ueant, cœlum illud, non apparet quid aliud illi conferant, quo ad agendum compleatur, aut quomodo extrinsecè coagant. Quis potius existimandum est, si cœlum Empyreicum creatum sit, ut immotum manens influeret in hæc inferiora, fuisse creatum cum tota perfectione naturali ad id necessaria. Secundo, dato & non concessio quod Angeli cum illo coëfficiant, id non sufficit ut dicantur esse in illo. Nam sol coagatum causis sublunariis, & tamen non dicitur esse localiter in illis.

Atque hæc instantia magis arguet in animabus Beatorum in cœlo Empyreico existentibus, quæ complere virtutem naturalem cœli Empyreici ad agendum in hæc inferiora, ita ut ante Christi ascensum in cœlum, illo complemento caruerit, & quotidie ininceps maius ac maius acquiritur ad ingressum perpetuum animarum in cœlum, est procul absurdum & improbabile. Quod verò sit Capreolus in 2. dist. 2. quæst. 1. art. 2. § Tunc cum argueret dicit, Angelos ornare cœlum Empyreicum: Si intelligit ornare formaliter tantum sua præsentia, dicit id quod intendimus, Angelos scilicet esse in loco per præsentiam, & indistantiam suæ substantiæ. Quamquam quod illa præsentia faciat ad ornatum cœli Empyreici, impertinens est ad localem præsentiam. Et Demones atque animæ damnatorum non minus sunt in inferno, quem non ornant, sed potius dedecorant: & actus peccaminosi sunt in anima quam maculant. Sin autem vult ornare efficienter, hæc est, efficiendo aliquid in cœlo Empyreico, quo perficiatur diuinat, & istudem argumentis refellitur quibus Bannes & Caietan.

Adde, quod Angeli, qui substantialiter alibi sunt, ibique operantur: quando desinunt ibidem operari, non propterea inde recedunt, si nihil aliud agunt. Ac nisi se localiter aliò transferant, aut ab alio transferantur, non possunt non esse ibidem substantialiter præsentibus, ut antea. Item naturâ prius est Angelum esse præsentem aut propinquum corpori vel spiritui; quam in ipsum operari. Ergo præsentia vel propinquitas Angeli est independens ab operatione. Ergo non constituitur formaliter per illam. Prima consequentia est evidens. Quia id quod est naturâ prius non pendet à posteriori. Antecedens probatur ex Scriptura, quæ docet Angelos accedere ad corpora vel ad spiritus, ut circa res eiusmodi operentur: Luc. 1. Missus est Angelus Gabriel à Deo ad Virginem, &c. & ingressus ad eam dixit: Ave græta plena; Matth. 4. v. 11. Angeli accesserunt, & ministrabant ei. Et Zachar. 2. v. 3. & 4. Et ecce Angelus qui loquebatur in me, egrediebatur. Et Angelus alius egrediebatur in occursum eius, & dixit ad eum: Surre, loquere ad puerum istum. Prius itaque occurrit & accessit, ut loqueretur. Et prius Angeli accesserunt ad Christum in deserto,

Chryso-
stomus
Nazian.
Damasc.

quam ipsi ministrarent. Idemque docent sancti Patres, ut Chryso-
stomus, in Epist. ad Hebr. circa illa verba: *in ministerium missi*: Nazian. orat. 34. quae est secunda de Theologia, in fine, & Damasc. lib. 1. de fide cap. 17. & lib. 2. cap. 3. Qui supponunt Angelos, cum Deus aliquid illis praecipit alicubi exequendum, eo celerissime se conferre ut illud exequantur: & ideo celerissime diuersis in locis operari, quia propter naturae pernicitatem & promptitudinem mirabilem, transeunt citissime ab vno loco in alium; & omnibus vbique impigre adsunt. Ex quibus omnibus liquet, non modo operationem non esse id quo Angeli formaliter constituuntur in loco, sed neque esse necessariam ut Angeli sint in loco, aut denominentur esse in loco.

Dices, tam corpus esse praesens substantialiter Angelo, quam Angelum corpori cui intime inexistit. Et tamen corpus non dicitur esse in Angelo, sicut Angelus dicitur esse in illo corpore, puta in caelo, vel in elementum. Ergo ut Angelus dicitur esse in aliquo tanquam in loco, requiritur aliquid aliud praeter intimam inexistentiam, nempe aliqua operatio circa illud.

Cut dicatur Angelus esse in corpore, ut in loco: non aut in corpore in Angelo?

Respondeo, idcirco corpus non dici esse in Angelo, tanquam in loco; quia nomine loci intelliguntur omnes, ex communi usu & acceptione vocis, quid corporeum, in quo res locata continetur: iuxta Aristotelicam definitionem, *Locus est superficies corporis ambientis immobilis*. Unde inexistencia Angeli in qualibet re, non vocatur inexistencia in loco: sed tantum inexistencia in corpore continentem aliquo modo sufficienti ad denominationem loci. Posito vero ex parte eius, cui inexistit Angelus, quicquid requiritur ad denominationem loci: nihil requiritur ex parte Angeli, ut dicatur esse formaliter in loco, nisi intima ipsius inexistencia in tali corpore. Quare non constituitur in loco formaliter per operationem, neque illam necessariam requirit ad existendum in aliquo tanquam in loco, ut volebant Thomistae.

SECTIO VI.

Resutantur alia sententia contraria.

Angelus non est in loco per applicationem virtutis ad operandum circa corpus.

Secundo opinio contraria est Caietani quae 2. 52. art. 1. & multorum ex Thomistis, et eorumque, qui affirmant Angelos esse formaliter in loco per applicationem virtutis ad operandum, circa corpus in quo dicuntur esse localiter. Distinguunt autem applicationem virtutis ab ipsa operatione; & dicunt illam esse actionem immanentem intellectus & voluntatis, atque etiam expeditionem facultatis exequentis: ratione cuius Angelus est in loco, etiam quando non operatur ibi actu, & priusquam operetur in tale corpus.

Sed contra: quia neque ille actus internus intellectus & voluntatis scientis & volentis operari circa corpus, neque expeditione potentiae exequentis, si est aliud quam intima praesentia substantiae Angeli, necessaria est, ut Angelus verè dicatur esse in loco. Ergo illa applicatio virtutis non est ad quo formaliter Angelus constituitur in loco. Antecedens probatur iisdem argumentis, quibus praecedentem opinionem impugnauimus. Nam sublatis huiusmodi actibus intellectus & voluntatis, & expeditione ad operandum, dum modo Angelus substantialiter indisset à caelo Empyreum, & intra illud contineatur, est verè in caelo. Secundo, Angeli beati qui sunt in caelo Empyreum, non habent actionem intellectus & voluntatis, & expeditionem illam potentiae ad operandum in caelum Empyreum. Cum equivoce dicantur esse ex Dei ordinatione immobiles; non habent voluntatem ipsum mouendi, neque iter alterandi, quia non possunt: adeoque neque habent facultatem exequentem ad hoc expeditionem. Tertio, cum ille actus internus volendi alicubi operari, sit Angelo liber: si Angelus liberè noller in vnum corpus operari, nullibi esset. Et si Dæmones non vellent operari in infernum, non essent in inferno. Cum autem maxime cupiant non esse in inferno, quomodo non ab illo se eximunt, volendo in ipsum operari? Quare pacto volunt perpetuò in illum operari, ut sit in illo, cum inuitissimi ab eo contineantur? Idemque de damnatorum animabus quæri potest. Quarto, Angeli possunt intelligere & velle, & habere potentiam exequentem expeditionem ad operandum in distans. Et non propterea sunt in corpore illo distanti. Ergo non constituitur formaliter in loco per applicationem ad operandum, qualem vult Caietan. Sed per substantialem praesentiam suae essentiae ad corpus in quo, velut in loco, esse dicuntur.

Tertia sententia, nostrae contraria, est Vasquez disp. 188. cap. 7. & disp. 199. cap. 3. & 4. & disp. 196. cap. 2. affirmantis Angelum constitui formaliter in loco per unionem formalem cum illo. Sed contra: primo, illa non formalis Angelorum cum loco corporeo, id est, cum re adeò disparata & disproportionata, sine ratione fingitur. Et si datur, supponit naturam prius. Angeli praesentiam ad id cui Angelus vniri fingitur. Debet enim naturam prius simul esse, quam vniantur; cum vnio pendeat ab illa, ut simul possit in eo situ & statu, in quo vniri possunt. Quare ante & citra talem unionem constituitur Angelus praesens loco, per hoc scilicet, quod ab illo indisset, illique adest intime & quasi penetratim. Secundo, si corpora, & Deus, & animae rationales, sunt, satis praesentes loco sine vnione formali: quidni Angeli pariter? Tertio,

Neque etiam est in loco per unionem formalem cum loco.